

ΚΑΡΛ ΚΑΟΥΤΣΚΙ: Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

2. Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΕΣΣΙΑ

δ) *Ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἐσταυρωμένου.*

Τὴν ἐποχὴ τοῦ Χριστοῦ, δὲν ὑπῆρχε ἔλλειψη ἀπὸ Μεσσίες καὶ μάλιστα στὴν Γαλιλαία, ὅπου συνεχῶς παρουσιάζονταν προφήτες καὶ ἀρχηγοὶ συμμοριῶν, ποὺ κήρυτταν, πὼς αὐτοὶ εἶναι οἱ σωτῆρες, οἱ χρισμένοι ἀπὸ τὸ Θεό. Ἄν ὅμως ἓνας ἀπ' αὐτοὺς νικοῦνταν ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς Ρωμαίους, συλλαμβάνονταν καὶ σταυρώνονταν ἢ σφάζονταν, καὶ ἀμέσως τερματίζονταν ὁ ρόλος τοῦ σὰν Μεσσία, γιὰτὶ στὴν περίπτωσι αὐτῆ, θεωροῦνταν πιά σὰν ψεύτικος προφήτης καὶ ψεύτικος Μεσσίας. Καὶ τὸ συμπέρασμα ἔβγαινε, πὼς ὁ πραγματικὸς Μεσσίας ἔπρεπε νὰ ἀναμενόταν.

Ἡ Χριστιανικὴ ὅμως κοινότητα, ἐπέμενε στὸν πρωταγωνιστὴ της. Καὶ γι' αὐτὴν ἀκόμα, εἶναι ἀλήθεια, ὁ Μεσσίας πρόκειται νὰ ἔλθῃ μέσα σ' ὄλη τὴν δόξα. Ἀλλὰ ὁ Μεσσίας αὐτός, δὲν θὰ εἶναι κανένας ἄλλος ἀπὸ τὸν Μεσσία, ποὺ εἶχε ἔλθῃ, αὐτὸν ποὺ τὸν σταύρωσαν καὶ ποὺ τρεῖς μέρες μετὰ τὸν θάνατό του ἀναλήφθηκε στοὺς οὐρανοὺς, ἀφοῦ προηγούμενα ἀποκαλύφθηκε στοὺς ὄπαδούς του.

Ἡ αντίληψη αὐτή, ἦταν ἰδιομορφία τῆς Χριστιανικῆς κοινότητος. Ἀπὸ ποῦ ὅμως προῆλθε;

Σύμφωνα μὲ τὴν πρωτόγονη Χριστιανικὴ ἀποψη, τὸ θαῦμα τῆς ἀνάστασης τοῦ Ἰησοῦ, τὴν τρίτη μέρα μετὰ τὴν σταύρωσή του, ἦταν ἐκεῖνο ποῦ ἀπόδειχνε τὴν θεία του φύση καὶ δικαίωνε τὴν ἀπαντοχὴ τῆς ἐπιστροφῆς του ἀπὸ τοὺς Οὐρανοὺς. Καὶ μέχρι τὸ σημεῖο αὐτό, ἔχουν φθάσει καὶ οἱ θεολόγοι ἀκόμα σήμερα. Φυσικά, ὅσοι ἀπ' αὐτοὺς εἶναι «ἐλευθερόφρονες», δὲν καταλαμβάνουν τὴν ἀνάσταση στὴν κυριολεξία της. Κατὰ τὴν γνώμη τους, ὁ Ἰησοῦς, δὲν ἀναστήθηκε πραγματικά, ἀλλὰ οἱ μαθητὲς του πίστεψαν, πὼς τὸν εἶδαν μετὰ θάνατο σὲ κατὰστασιν ἔκστασης. καὶ ἀπ' αὐτὸ συμπέραναν καὶ γιὰ τὴν θεϊκὴ του φύση.

«Ἀκριβῶς, ὅπως ὁ Παῦλος εἶδε τὴν οὐράνια ὄπτασία τοῦ Χριστοῦ στὸν δρόμο, πηγαίνοντας πρὸς τὴν Δαμασκὸ καὶ ὅταν βρίσκονταν σὲ μιὰ κατὰστασιν ἔκστασης, τὸ ἴδιο πρέπει νὰ σκεφθοῦμε καὶ γιὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστοῦ, ποῦ πρωτοαποκαλύφθηκε στὸν Πέτρο,—δηλαδὴ πρόκειται γιὰ μιὰ πνευματικὴ ἐμπειρία, ποῦ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ νοηθεῖ σὰν ἓνα ἀκατάληπτο θαῦμα, ἀλλὰ σὰν κάτι ποῦ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξηγηθεῖ ψυχολογικά καὶ σύμφωνα μὲ πολλὰς ἄλλες ἀνάλογες περιπτώσεις ἀπὸ ἄλλες περιόδους... Ἀλλὰ ἀπὸ διάφορες ἄλλες ἀναλογίαι προκύπτει, ὅτι ἡ ἐμπειρία αὐτὴ τῆς ἐνδόμυξης ἐμπνευσης, δὲν περιορίζονταν μόνο στὸν Πέτρο, ἀλλὰ σύντομα ἐπαναλήφθηκε καὶ σὲ ἄλλους μαθητὲς, καὶ μάλιστα ἀκόμα καὶ σὲ ἐλόκληρες συγκεντρώσεις πιστῶν... Κι' ἔτσι, διαπιστώνουμε τὴν ἱστορικὴ βάση γιὰ τὴν πίστη τῶν μαθητῶν στὴν ἀνάσταση, ποῦ ἀρχικὰ ἐκφράζονταν μὲ ἐκστασιακὰ καὶ ὄπτασιακὰ ἐμπειρία ἀτόμων, γὰ νὰ ἐδραιωθεῖ ὅμως ἀργότερα σὰν πεποίθησι σὲ ὅλους, οἱ ὅποιοι πίστευαν πὼς εἶδαν τὸν σταυρωμένο τους Κύριο νὰ ζεῖ πάλι καὶ ν' ἀνεβαίνει στὰ Οὐράνια, μὲ ὄλη του τὴν μεγαλοπρέπεια. Μέσα σ' ἓνα κόσμον θαυμάτων, ἡ φαντασία ἐπλεξε τὸ χαλί, ποῦ ἡ ψυχὴ ἀργότερα τὸ γέμισε καὶ τὸ κίνησε. Ἡ κινητήρια δύναμις τῆς ἀνάστασης αὐτῆς τοῦ Ἰησοῦ, στὴν πίστη τους, δὲν ἦταν στὸ βάθος τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ ἀνεξίτηλη ἐντύπωση τῆς προσωπικότητάς του πάνω τους. Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τους σ' αὐτόν, ἦταν δυνατότερα καὶ ἀπὸ τὸν θάνατο. Τὸ

θαῦμα αὐτὸ τῆς ἀγάπης, κι' ὄχι τὸ θαῦμα τῆς παντοδυναμίας, ἀπρότέλεσε τὴν βάση γιὰ τὴν ἀνάσταση τῆς πίστεως τῆς πρωτόγονης χριστιανικῆς κοινότητος στὴν ἀνάσταση. Πάντως, ξεπερνοῦσε τὰ ὅρια τῶν ἀπλῶν ἔντονων αἰσθημάτων καὶ ἡ νεοξυπνημένη ἐμπνευσμένη πίστις προχωροῦσε σὲ δράση. Οἱ μαθητές, θεωροῦσαν ἀποστολή τους νὰ μεταδώσουν τὰ νέα στοὺς συμπατριῶτες τους, πῶς ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, τὸν ὁποῖο παρέδωσαν στὰ χέρια τοῦ ἐχθροῦ, ἦταν ὁ Μεσσίας, πού ἀποδείχθηκε ὅτι ἦταν σταλμένος ἀπὸ τὸν Θεό, πού τὸν ἀνέστησε καὶ τὸν ἀνέλαβε στοὺς οὐρανοὺς, ἀπὸ ὅπου πρόκειται σύντομα νὰ γυρίσει, γιὰ νὰ ἐγκαινιάσει τὴν δόξα τοῦ Μεσσία πάνω στὴν γῆ»*.

Σύμφωνα, λοιπόν μ' αὐτά, θὰ ἔπρεπε ν' ἀποδώσουμε τὴν διάδοση τῆς πίστεως τῆς πρωτόγονης Χριστιανικῆς κοινότητος στὸν Μεσσία, καὶ κατὰ συνέπεια, κι' ἐλόκληρο τὸ ἱστορικὸ φαινόμενο τοῦ Χριστιανισμοῦ, σὲ μιὰ ἀπάτη τῶν αἰσθήσεων, ἑνὸς μονάχα μικροῦ ἀριθμοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ θεωρηθεῖ, σὰν κάτι ἐντελῶς ἀδύνατο τὸ ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους νὰ εἶχε δεῖ τὴν ὄπτασία τοῦ σταυρωμένου. Εἶναι ἐπίσης πιθανό, ἡ ὄπτασία αὐτὴ νὰ βρῆκε ὁπαδούς, μιὰ καὶ ἡ ἐποχὴ ἦταν τέτοια, κατ' ἐξοχὴν εὐκολόπιστη, ἐνῶ παράλληλα ὁ Ἰουδαϊσμός, ἦταν βαθειὰ διαποτισμένος ἀπὸ τὴν πίστις στὴν ἀνάσταση. Ἡ ἔγερση τῶν νεκρῶν, δὲν θεωροῦνταν κάτι τὸ ἀκατανόητο. Μποροῦμε νὰ προσθέσουμε κι' ἄλλα παραδείγματα σ' αὐτὰ πού ἀναφέραμε παραπάνω.

Στὸ κατὰ Ματθαῖο Εὐαγγέλιο (10, στιχ. 8), ὁ Ἰησοῦς, προκαθορίζει τὶς πράξεις τῶν ἀποστόλων: «Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπρούς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε». Κι' ἔτσι, ἡ ἔγερση τῶν νεκρῶν ἐμφανίζεται, σὰν κάτι τὸ ἀπλὰ πραγματοποιήσιμο, σὰν καθημερινὴ ἀπασχόληση τῶν ἀποστόλων, ὅπως καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἀρρώστων. Καὶ προειδοποιοῦνται νὰ μὴ ἀμείβωνται γιὰ τὶς ὑπηρεσίες τους. Ὁ Ἰησοῦς ἢ μᾶλλον ὁ συγγρα-

* O. Pfliegerer, Die Entstehung des Christentums, 1907, P. 112 F.

φέας τοῦ Εὐαγγελίου, ἐπομένως κρίνει πῶς εἶναι δυνατὸ ν' ἀσχολεῖται κανεὶς μετὰ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν μετὰ ἀμοιβήν, σὰν αὐτὸ νὰ ἦταν ἐπάγγελμά του.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ περιγραφή τῆς ἀνάστασης. Ὁ τάφος τοῦ Ἰησοῦ φυλάγεται ἀπὸ στρατιῶτες, γιὰ νὰ μὴ μπορέσουν νὰ κλέψουν οἱ μαθητὲς τοῦ τὸ σῶμα καὶ διαδώσουν τὴν ἱστορίαν, ὅτι σηκώθηκε ξανά. Ἀλλὰ, μέσα σὲ ἀστραπὲς καὶ σεισμούς, κυλᾶ ἡ πέτρα ἀπὸ τὸν τάφο καὶ ὁ Ἰησοῦς σηκώνεται.

«Τινὲς τῶν φυλάκων, ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀνήγγειλαν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, πάντα τὰ γενόμενα. Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ συμβουλευθέντες, ἔδωκαν εἰς τοὺς στρατιώτας ἀργύρια ἱκανά, λέγοντες. Εἶπατε, ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐλθόντες διὰ νύκτος, ἔκλεψαν αὐτόν, ἐνῶ ἡμεῖς ἐκοιμώμεθα, καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς θέλομεν πείσει αὐτόν, καὶ ἐσᾶς θέλομεν κάμει ἀμερίμους. Ἐκεῖνοι δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἔπραξαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον» (28, στίχ. 11 καὶ συν.).

Κι' ἔτσι, οἱ Χριστιανοὶ αὐτοὶ εἶχαν τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ ἀνάστασις ἐνὸς ἀνθρώπου, ποὺ εἶχε πεθάνει καὶ εἶχε ταφεῖ ἐδῶ καὶ τρεῖς ἡμέρες, θὰ μποροῦσε νὰ εἶχε κάμει τόσο μικρὴ ἐντύπωση στοὺς αὐτόπτες μάρτυρες, ὥστε μιὰ γενναία δωροδοκία, θὰ ἦταν ἀρκετὴ, ὅχι μόνον νὰ κρατήσουν γιὰ πάντα κλειστὰ τὰ στόματά τους, ἀλλὰ καὶ νὰ τοὺς πείσει νὰ διαδώσουν τὸ ἀντίθετον ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν. Θὰ πρέπει νὰ δεχθῶμε σὰ δεδομένο, ὅτι οἱ συγγραφεῖς τέτοιων ἀπόψεων σὰν αὐτῶν ποὺ ἐκφράζονται στὰ Εὐαγγέλια πίστευαν στὸ μῦθον τῆς ἀνάστασης χωρὶς νὰ τὸν ἀμφισβητοῦν.

Ἀλλὰ δὲν τελειώνει σ' αὐτὸ ἡ ἱστορία. Ἡ εὐκολοπιστία καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη αὐτὴ στὴν δυνατότητα τῆς ἀνάστασης, δὲν ἦταν κάτι τὸ ἰδιόμορφον γιὰ τὶς Χριστιανικὰς κοινότητες. Ἦταν κάτι τὸ κοινὸν γιὰ ὅλον τὸν Ἑβραϊσμὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, στὸ βαθμὸν ποὺ ὁ Ἰουδαϊσμὸς περίμενε τὸν Μεσσία. Καὶ γιὰτί οἱ Χριστιανοὶ εἶχαν μόνον τὴν ὁπτασίαν τῆς ἀνάστασης τοῦ Μεσσία τους; Γιὰτί δὲν σκέφθηκαν γι' αὐτὴν οἱ ὀπαδοὶ κάποιου ἄλλου Μεσσία, ἀπὸ τοὺς

πολλούς, πού τήν ἐποχή ἐκείνη εἶχαν τήν τύχη τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου ;

Οἱ θεολόγοι μας, θά ἀπαντήσουν, ὅτι τὸ γεγονός θά ἔπρεπε ν' ἀποδοθεῖ στήν ἰδιαίτερα βαθειά ἐντύπωση, πού δημιουργοῦσε ἡ προσωπικότητα τοῦ Ἰησοῦ, μιᾶ ἐντύπωση, πού κανεὶς ἄλλος Μεσσίας δὲν εἶχε δημιουργήσει. Ἐναντιὰ στὸν ἰσχυρισμὸ αὐτό, μπορεῖ νὰ ἀντιπαραταχθεῖ τὸ γεγονός, πὼς ἡ δράση τοῦ Ἰησοῦ, πού ἐξ ἄλλου ἐξήσθη λίγο, πέρασε ἀπαρατήρητη ἀπὸ τὶς μάζες, ἔτσι, ὥστε οἱ σύγχρονοὶ του, νὰ μὴν τὸν ἔχουν προσέξει. Ἀντίθετα, ἄλλοι Μεσσίες πάλαιψαν ἐναντία στοὺς Ρωμαίους πολὺ περισσότερο καὶ κατὰ καιροὺς εἶχαν κερδίσει καὶ μεγάλες νίκες ἐναντιὰ τους, πού σημειώθηκαν μάλιστα καὶ ἀπὸ τήν ἱστορία. Θά ἔκαναν οἱ Μεσσίες αὐτοὶ λιγώτερη ἐντύπωση ; Ἀλλά, ἂς ὑποθέσουμε, ὅτι ὁ Ἰησοῦς, δὲν μποροῦσε νὰ τραβήξει τὶς μάζες, ἀλλά, ὅτι ἡ δύναμη τῆς προσωπικότητάς του ἄφησε ἀσβηστή τήν μνήμη του στοὺς λίγους ὀπαδοὺς του. Αὐτὸ ὅμως, θά ἐξηγοῦσε γιατί ἡ πίστι στὸν Ἰησοῦ, ἦταν τόσο ἐντονη στοὺς προσωπικοὺς του φίλους, ὄχι ὅμως γιατί εἶχε τόσο προπαγανδιστικὴ δύναμη μέσα στὸν λαό, πού δὲν ἤξερε τίποτε γι' αὐτὸν καὶ πού σ' αὐτὸν δὲν εἶχε καμμιά ἐπίδραση ἢ προσωπικότητά του. Καὶ ἐὰν ἦταν μόνο ἡ προσωπικὴ ἐντύπωση πού ἔκανε ὁ Ἰησοῦς, πού δημιουργοῦσε τὴν πίστη στήν ἀνάστασή του καὶ τὴν θεϊκὴ του ἀποστολή, τότε ἡ πίστη αὐτὴ θά ἔπρεπε νὰ ἀδυνατίζει ὄλο καὶ πιὸ πολὺ, ἀνάμεσα στοὺς ὀπαδοὺς του ὅσο οἱ προσωπικὲς τους ἀναμνήσεις, θά ἀδυνατίζαν καὶ οἱ γραμμές αὐτῶν πού τὸν γνώριζαν προσωπικά, θά ἀραίωναν.

Ἐέρουμε, πὼς οἱ ἀπόγονοι, δὲν πλέκουν στεφάνια γιὰ τοὺς μίμους. Ἀλλά σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα καὶ σ' ἄλλα σημεῖα, ὁ ἠθοποιὸς καὶ ὁ ἱερωμένος, ἔχουν πολλὰ κοινὰ σημεῖα. Ὅ,τι ἰσχύει γιὰ τὸν ἠθοποιό, μπορεῖ νὰ εἰπωθεῖ καὶ γιὰ τὸν ἱερέα, ἐὰν περιορίζεται μόνο στὸ κήρυγμα καὶ ἐργάζεται μόνο μέσω τῆς προσωπικότητάς του χωρὶς ν' ἀφήνει πίσω του ἔργα, πού ξεπερνοῦν τὸ πρόσωπό του. Ὅσο καὶ ἂν εἶναι συγκινητικὲς ἢ προτρεπτικὲς οἱ προσευχὲς του, δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν τὸ ἴδιο ἀποτελεσμα πᾶνω σὲ ἀνθρώπους, πού δὲν τὶς ἀκούουν ἢ πού ξέρουν γι' αὐτὲς κάτι μόνο ἐξ ἀκοῆς. Τὸ πρόσωπό του τοὺς ἀφήνει ἀδιάφορους, δὲν μπορεῖ νὰ κινήσει τὴν φαντασία τους.

Κανένας δὲν ἀφίνει πίσω του τὴν μνήμη τῆς προσωπικότη-
τάς του καὶ πέρα ἀπὸ τὸν κύκλο αὐτῶν ποὺ τὸν γνῶριζαν, ἐκτὸς
ἂν ἀφήσει κάποιο ἔργο, ποὺ νὰ δημιουργεῖ κάποια ἐντύπωση πέρα
ἀπὸ τὴν προσωπικότητά του, ἓνα ἔργο τέχνης, σὰν μέγαρο, πίνα-
κα, κομμάτι μουσικῆς, ἢ ποίημα, ἢ ἓνα ἐπιστημονικὸ κατόρθωμα,
μιὰ τακτοποιημένη σειρὰ ὑλικῶν, μιὰ θεωρία, μιὰ ἐφεύρεση ἢ
ἀνακάλυψη, ἢ ἓνα πολιτικὸ ἢ κοινωνικὸ θεσμὸ ἢ μιὰ ὀργάνωση
κάποιου εἴδους, ποὺ προκάλεσε ἢ ποὺ στὴν δημιουργία τῆς καὶ
στὴν ἀνόρθωσή της πῆρε διακεκριμμένο μέρος.

Ὅσο τὸ ἔργο αὐτὸ συνεχίζει νὰ ὑπάρχει καὶ νὰ λειτουργεῖ,
θὰ συνεχίζει νὰ ὑπάρχει καὶ τὸ ἐνδιαφέρον στὴν προσωπικότητα
τοῦ δημιουργοῦ του. Ἐὰν δὲ πάλι, μιὰ τέτοια δημιουργία περά-
σει ἀπαρατήρητη στὴν διάρκεια τῆς ζωῆς του καὶ ἀρχίσει
ν' ἀποκτᾶ σημασία μετὰ τὸν θάνατό του, ὅπως συμβαίνει
συχνὰ μὲ τὶς ἀνακαλύψεις, τὶς ἐφευρέσεις καὶ τὶς ὀργανώσεις, τό-
τε εἶναι δυνατὸ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον στὴν προσωπικότητα, στὸν δημι-
ουργὸ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ν' ἀρχίσει μόνο μετὰ τὸν θάνατό του καὶ
νὰ συνεχίζει νὰ αὐξάνει. Ὅσο λιγώτερο τὸν εἶχαν προσέξει στὴν
ζωή του, ὅσο λιγώτερα εἶναι γνωστὰ γιὰ τὴν προσωπικότητά του,
τόσο περισσότερο φουντώνει ἡ φαντασία, κι' ἂν ἡ δημιουργία του
εἶναι μεγάλη, τόσο περισσότερα ἀνέκδοτα λέγονται γι' αὐτὸν καὶ πε-
ρισσότεροι μῦθοι πλάθονται γύρω ἀπὸ τὸ ἄτομό του. Ἡ ἀνάγκη τοῦ
ἀνθρώπου νὰ βρεῖ τὶς αἰτίες, ποὺ ψάχνει σὲ κάθε κοινωνικὸ γε-
γονός — καὶ σὲ κάθε φυσικὸ γεγονός ἀκόμα —, γιὰ τὸ δραστήριο
πρόσωπο — δημιουργό του, εἶναι τόσο μεγάλη, ποὺ τείνει νὰ κά-
νει τοὺς ἀνθρώπους, νὰ πλάθουν τὸν πρωτεργάτη κάθε δημιουργί-
ας μεγάλης σημασίας, ἢ νὰ τὸν συνδυάζουν μὲ κάποιο πατροπαρά-
δοτο ὄνομα, ἂν τὸ ὄνομα τοῦ πραγματικοῦ πρωτεργάτη ἔχει ξε-
χασθεῖ ἢ ἀκόμα, ὅπως συχνὰ συμβαίνει, ἢ ἀνακάλυψη νὰ εἶναι ἀπο-
τέλεσμα κοινῶν προσπαθειῶν τόσο πολλῶν ἀνθρώπων, ὥστε νὰ
εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο νὰ ὀνομάσει κανεὶς κάποιον, σὰν τὸν συγ-
κεκριμένο πρωτεργάτη.

Ἡ αἰτία, ποὺ ἡ καριέρα τοῦ Ἰησοῦ σὰν Μεσσία δὲν τέλειω-
σε κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο, ὅπως τῶν Ἰούδα, Θεοῦδα καὶ ἄλλων Μεσ-
σιῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δὲν βρίσκεται στὴν προσωπικότητά του

ἀλλὰ στὸ ἔργο, ποὺ εἶναι συνδεδεμένο μὲ τὸ ὄνομά του. Ἡ φανατικὴ πίστη στὴν προσωπικότητα τοῦ προφήτη, ἢ δίψα γιὰ θαύματα, ἢ ἔκσταση, ἢ πίστη στὴν ἀνάσταση — ὅλα αὐτὰ μποροῦν νὰ βρεθοῦν ἀνάμεσα στοὺς ὁπαδοὺς καὶ τῶν ἄλλων Μεσσιῶν, ὅπως καὶ τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ αἰτία, ποὺ ξεχώρισαν ἕναν ἀνάμεσα ἀπ' ὄλους, δὲν μπορεῖ νὰ βρεσκεται σὲ ὅτι ἔχουν ὅλοι τους κοινό. Οἱ θεολόγοι, ἀκόμα καὶ κείνοι ποὺ διακρίνονται γιὰ τὴν μεγαλύτερη ἐλευθερία τους στὴ σκέψη, ποτὲ δὲν ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὴν ἐκδοχὴ, πῶς κι' ἂν ἀκόμα ἀγνοήσουμε ὅλα τὰ θαύματα, ποὺ ἀναφέρονται στὸν Ἰησοῦ, ὁ ἴδιος συνεχίζει νὰ παραμένει ἕνα θαῦμα, ἕνας ὑπεράνθρωπος, ποὺ παρόμοιό του δὲν ἔχει γνωρίσει ἢ ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ ἔμεῖς δὲν μποροῦμε νὰ παραδεχθοῦμε τὸ θαῦμα αὐτό. Καὶ στὴν περίπτωσι αὐτῆ, ἢ μόνη διαφορὰ ποὺ ἀπομένει, ἀνάμεσα στὸν Ἰησοῦ καὶ στοὺς ἄλλους Μεσσίες, εἶναι ὅτι οἱ ἄλλοι δὲν ἀφῆσαν τίποτε πίσω τους, ποὺ σ' αὐτὸ νὰ συνέχιζαν οἱ προσωπικότητές τους νὰ ζοῦν, ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς ἀφῆσε γιὰ κληρονομιά μιὰ ὀργάνωσι μὲ θεσμοὺς ἐξαιρετικὰ προσαρμοσμένους, νὰ συγκατατοῦν τοὺς ὁπαδοὺς του ἐνωμένους καὶ νὰ προσηλυτίζουν καὶ νέους.

Οἱ ἄλλοι Μεσσίες, δὲν ἔκαναν τίποτε ἄλλο, ἀπὸ τὸ νὰ συγκεντρώνουν γύρω τους ὁμάδες γιὰ μιὰ ἐξέγερσι κι' ὅταν νικοῦνταν νὰ σκορπίζουν. Ἐὰν ὁ Ἰησοῦς, δὲν εἶχε κάνει τίποτε περισσότερο ἀπ' αὐτό, τότε τὸ ὄνομά του θὰ εἶχε ἐξαφανισθεῖ χωρὶς ν' ἀφήσει οὔτε ἴχνος ἔπειτα ἀπὸ τὸ κάρφωμά του στὸν σταυρό. Ἀλλὰ ὁ Ἰησοῦς, δὲν ἦταν ἀπλῶς ἕνας ἀντάρτης, ἦταν κι' ὁ ἀντιπρόσωπος καὶ πρωταγωνιστής, καὶ ἴσως κι' ὁ ἰδρυτής, μιᾶς ὀργάνωσις ποὺ ἐπέζησε κι' ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἴδιο καὶ συνέχισε νὰ δυναμώνει ὅλο καὶ περισσότερο.

Ἡ πατροπαράδοτη ἐκδοχὴ, εἶναι ὅτι ἡ κοινότητα τοῦ Χριστοῦ ὀργανώθηκε ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους μόνο μετὰ τὸν θάνατό του. Τίποτε ὅμως δὲν μᾶς ἀναγκάζει νὰ παραδεχθοῦμε τὴν ἀπίθανη αὐτὴ ἐκδοχὴ κι' ὄχι μιὰν ἄλλη, κατὰ τὴν ὁποία, ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ἰησοῦ οἱ ὁπαδοὶ του εἰσήγαγαν κάτι τὸ ἐντελῶς καινούργιο στὴ διδασκαλία του, κάτι ποὺ δὲν θὰ τὸ εἶχε κἄν ὑπ' ὄψη του ἢ δὲν θὰ τὸ εἶχε θελήσει, καὶ ὅτι ἀκόμα ἄνθρωποι ποὺ μέχρι τότε δὲν εἶχαν ὀργανωθεῖ μπῆκαν στὴν

ὀργάνωση, πὺ δ ἴδιος δὲν εἶχε φαντασθεῖ, καὶ μάλιστα, τὴν στιγμὴ ἀκριβῶς μιᾶς ἡττας, πὺ ἦταν ἱκανὴ νὰ διαλύσει μιὰ γερὴ ὀργάνωση. Κρίνοντας ἀνάλογα, ἀπὸ ἄλλες παρόμοιες ὀργανώσεις, πὺ οἱ ἀρχές τῆς συγκρότησης τους εἶναι καλύτερα γνωστές, θὰ βρισκόμαστε πλησιέστερα πρὸς τὴν ἀλήθεια ἂν παραδεχόμεσταν, πὺς κομμουνιστικὲς ὀργανώσεις ἀμοιβαίας βοήθειας, ἀνάμεσα στοὺς προλετάριους τῆς Ἱερουσαλήμ, μὲ χαρακτηριστικὴ συγγενικὸ πρὸς τοὺς Μεσσίες, ὑπῆρχαν καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ καὶ πὺς ἓνας θαρραλέος προπαγανδιστὴς καὶ ἀντάρτης, μὲ τὸ ὄνομα αὐτὸ ἀπὸ τὴν Γαλιλαία, ἦταν ἀπλῶς ἓνας διακεκριμένος πρωταγωνιστὴς καὶ μάρτυράς τους.

Κατὰ τὸν Ἰωάννην, οἱ δώδεκα ἀπόστολοι εἶχαν κοινὸ ταμεῖο κι' ἔταν ζοῦσε ὁ Ἰησοῦς. Ἀλλὰ ὁ Ἰησοῦς ἀπαιτεῖ, ὅπως καὶ κάθε ἄλλος μαθητὴς συμβάλλει μὲ τὴν περιουσία του, καταθέτοντάς τὴν στὸ κοινὸ ταμεῖο.

Οἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων δὲν ἀναφέρουν πούθενά, πὺς οἱ ἀπόστολοι ὀργάνωσαν τὴν κοινότητα γιὰ πρώτη φορὰ μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ἰησοῦ. Τὴν συναντᾶμε ὀργανωμένη τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, νὰ κάνει συγκεντρώσεις τῶν μελῶν τῆς καὶ νὰ λειτουργεῖ κανονικά. Ὁ κομμουνισμὸς, στὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ἀναφέρεται γιὰ πρώτη φορὰ στὸ 2ο κεφάλαιο, στίχος 42 : «Καὶ ἐνέμενον ἐν τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων, καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, καὶ ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ἐν ταῖς προσευχαῖς». Δηλαδή συνέχιζαν τὰ προηγούμενα κοινὰ δεῖπνα καὶ ἄλλες κομμουνιστικὲς συνήθειες. Ἄν κάτι τὸ παρόμοιο εἶχε εἰσαχθεῖ μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ἰησοῦ, τότε ἡ ἀποψη αὐτὴ θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν πολὺ διαφορετικὴ.

Ἡ ὀργάνωση σὲ μιὰ κοινότητα, ἦταν ὁ δεσμὸς ἐκεῖνος, πὺ κρατοῦσε τοὺς ὄπαδους τοῦ Ἰησοῦ ἐνωμένους καὶ μετὰ τὸν θάνατό του καὶ διατηροῦσε τὴν μνήμη τοῦ σταυρωμένου πρωταγωνιστῆ τους, πὺ — σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση —, εἶχε κηρύξει τὸν ἑαυτὸ του Μεσσία. Ὅσο πιὸ μεγαλύτερη γίνονταν ἡ ὀργάνωση κι' ἔσο περισσότερο δυνάμωνε τόσο καὶ οἱ μάρτυρές τῆς ἀπασχολοῦσαν περισσότερο τὴν σκέψη τῶν μελῶν τῆς, πὺ ὄλο καὶ πιὸ πολὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπαναστατοῦσαν ἔταν ἀκούγαν, πὺς ὁ σταυρωμένος Μεσσίας, δὲν ἦταν πραγματικὸς. Καὶ περισσότερο

θα ἔνοιωθαν τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς ἀναγκασμένους νὰ τὸν θεωροῦν σὰν τὸν γνήσιο, παρὰ τὸν θάνατο τοῦ Μεσσία, ποὺ σύντομα θὰ ἔρχονταν πάλι με ὄλες του τὶς δόξες. Καὶ ὅσο θὰ ἐντείνονταν ἡ πίστη τους στὴν ἀνάσταση καὶ στὴν ιδιότητα τοῦ σταυρωμένου σὰν Μεσσία τόσο καὶ ἡ ἀνάστασή του θὰ γινόταν τὸ σῆμα τῆς ὀργάνωσης ποὺ τοὺς ξεχώριζε ἀπὸ τοὺς πιστοὺς ὄλων τῶν Μεσσιῶν. Ἄν ἡ πίστη στὴν ἀνάσταση τοῦ σταυρωμένου Μεσσία, ἦταν δημιούργημα προσωπικῆς ἐντύπωσης, τότε με τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀδυνατίζει συνεχῶς καὶ σιγὰ - σιγὰ ν' ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ ἄλλες ἐντυπώσεις, ὥσπου νὰ ἐξαφανισθεῖ μαζί με κείνους, ποὺ προσωπικὰ γνώρισαν τὸν Ἰησοῦ. Ἄν ὅμως, ἡ πίστη στὴν ἀνάσταση τοῦ σταυρωμένου ξεκινοῦσε ἀπὸ τ' ἀποτελέσματα, ποὺ εἶχε ἡ ὀργάνωσή του, τότε ἡ πίστη αὐτὴ θὰ δυνάμωνε καὶ θ' ἀκτινοβολοῦσε μαζί με τὸ μέγλωμα τῆς ὀργάνωσης. Κι' ὅσο λιγώτερες θετικὲς πληροφορίες ὑπῆρχαν γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ, τόσο λιγώτερο θὰ περιορίζονταν ἡ φαντασία τῶν πιστῶν του, ἀπὸ συγκεκριμένα γεγονότα.

Δὲν ἦταν ἡ πίστη στὴν ἀνάσταση τοῦ σταυρωμένου, ποὺ δημιούργησε τὴν Χριστιανικὴ κοινότητα καὶ τῆς ἔδωσε δύναμη, ἀλλὰ τὸ ἀντίθετο : ἡ ζωτικότητα τῆς κοινότητος, δημιούργησε τὴν πίστη, στὴ συνεχῆ ζωὴ τοῦ Μεσσία.

Ἡ διδασκαλία τοῦ σταυρωμένου καὶ ἀναστημένου Μεσσία, δὲν περιεῖχε τίποτε, ποὺ νὰ ἦταν ἀσυμβίβαστο με τὴν Ἑβραϊκὴ σκέψη. Εἶδαμε, πὼς τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἦταν γεμάτη ἀπὸ σκέψη ὅτι ἡ μελλοντικὴ δόξα θὰ ἐξαγοράζονταν μόνο με τὰ βάσανα καὶ τὸν θάνατο τῶν δικαίων, ἦταν κάτι ποὺ διεπότιζε ὀλόκληρη τὴν Ἑβραϊκὴ Μεσσιανικὴ φιλολογία, σὰν ἓνα φυσικὸ ἀποτέλεσμα τῆς δύσκολης θέσης τῶν Ἑβραίων.

Καὶ ἡ πίστη στὸν σταυρωμένο Μεσσία, θὰ ἦταν ἀρκετὸ νὰ ἦταν μιὰ ἀπλὴ παραλλαγὴ τῶν πολλαπλῶν ἐλπίδων τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ στὸν Μεσσία τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἐφ' ὅσον, φυσικά, δὲν θὰ ἔρχονταν σὲ ἀντίθεση με τὸν Ἰουδαϊσμό. Ἡ βάση αὐτὴ, ἡ ζωτικότητα τῆς κομμουνιστικῆς ὀργάνωσης τοῦ προλεταριάτου, ἦταν στενὰ συνδεδεμένη με τὴν εἰδικὴ μορφή τῶν ἐλπίδων στὸν Μεσσία, ποὺ εἶχαν οἱ κομμουνιστὲς προλετάριοι τῆς Ἱερουσαλήμ.